

'Ponekad je bolje raditi nego ne raditi uopće'

PREDRAG BEJAKOVIĆ, ekonomski analitičar: Uz kvalifikacije, sve se više traže i ocjenjuju emocionalne vještine

SNIMIO HRVOJE KNEZ

IZMEĐU FLEKSIBILNOSTI I SIGURNOSTI

➤ Argument da su plaće kod nas ionako male nije izgovor za neuvođenje tzv. part-time poslova, što je model koji, primjerice u Nozozemskoj i Danskoj, koriste mnoge žene, kaže ekonomski analitičar Predrag Bejaković

Tjedan cjeloživotnog učenja ponovno je otvorio rasprave o tome što znači sigurnost na tržištu rada. Standardne definicije sigurnosti kakve poznajemo zamijenila je nova definicija: fleksibilnost, kombinacija riječi fleksibilnost i sigurnost.

Na krizom pogodnom tržištu sigurnost radnog mjesta gotovo ne postoji. U nas je rezervirana za veći dio državne službe, no postoje indicije da se i u tom smjeru mijenja stanje. Sigurnost radnog mjesta zamijenjena je sigurnošću zapošljavanja, odnosno promoviranjem "zapošljivosti", koja se definira kao stjecanje znanja i vještina, odnosno kvalifikacija koje se traže na tržištu rada.

Povećati zapošljivost

"Danas je mnogo važnija zapošljivost zaposlenika",

objašnjava ekonomski analitičar Predrag Bejaković. "Drugim riječima, važno je da zaposlenici razvijaju znanja i vještine koje će im omogućiti da pronađu drugi posao, čak i ako dođe do problema na trenutnom radnom mjestu", kaže Bejaković. Zapošljivost, ističe, podrazumijeva neprestano učenje i usavršavanje, stjecanje novih vještina. Ona podrazumijeva i prekvalifikaciju u traženije zanimanje.

"Zapošljivost se može povećati povećanjem stručnosti i stručnih znanja koja se definiraju ovisno o sektoru, a može se povećati i jednostavnijim načinima, kao što su učenje stranih jezika i povećanje računalne pismenosti, što su danas preduvjeti za zapošljavanje", napominje Bejaković.

Jednako se tako, tvrdi, sve više traže i ocjenjuju drukčije, emocionalne vještine. Primjerice, traže se timski igrači,

osobe koje posjeduju određeni set vještina i osobina.

Model za žene

"U zapadnim zemljama, posebno kada je riječ o višim, menadžerskim pozicijama, posebna se pažnja posvećuje upravo tim vještinama i osobinama: primjerice, potencijalni kandidati moraju rješavati složene probleme", kaže Bejaković i navodi primjer kolege ekonomista nedavno zaposlenog u Bank of England, gdje je morao osmisliti rješenje izdavanja prigodne novčanice. Rad njegova tima nadgledali su psiholozi i ekonomisti.

"I u samome je društvu potrebno razvijati svijest o zapošljivosti", kaže Bejaković i naglašava da je obrazovanje važan, ali ne i ključan dio. Jednako su važne i alternativne mogućnosti zapošljavanja, kao što je zapošljavanje na određeno vrijeme ili na drugi

i bilo što

➤ FLEKSIGORNOST

Model kojim je Danska prepolovila nezaposlenost

Fleksigurnost je kombinacija fleksibilnosti na tržištu rada uz sigurnost za zaposlenike. Patentirao ju je danski premijer Poul Nyrup Rasmussen početkom ovog stoljeća, a analitičari tvrde da je provedbom te mjere Danska nezaposlenost smanjila 50 posto. Fleksigurnost se u tom ekonomskom modelu sastoji od tri važne komponente. Prva je fleksibilnost na tržištu rada, što omogućuje jednostavno zapošljavanje i otpuštanje. Potom je tu visoka socijalna sigurnost za zaposlenike kao druga komponenta, a treća važna stavka je aktivna politika zapošljavanja, odnosno programi prekvalificiranja shodno potrebama tržišta.

način određena fleksibilnost radnog mjesta.

"U Nizozemskoj i Danskoj postoje i drukčiji modeli zapošljavanja, primjerice rad na vrijeme kraće od uobičajenog, odnosno tzv. part-time poslovi. To je model koji koriste mnoge žene", kaže Bejaković. "Postoji pitanje zašto taj model nije primjenjiv za Hrvatsku. Mnogi će reći da je problem u tome što su plaće kod nas ionako male, ali ponekad je bolje raditi bilo koji posao nego ne raditi uopće", smatra Bejaković. Osim toga, dodaje, postoji mogućnost da bi mnogim majkama odgovarao takav aranžman.

Fleksibilnija primanja

Fleksibilnost radnog vremena jedna je od komponenti nove fleksigurnosti na tržištu rada. Fleksibilnost zapošljavanja s različitim mogućnostima mikrozapošljavanja

druga je komponenta, a tu je i fleksibilnost primanja, koja omogućuje različite novčane naknade za posao. Slijedi fleksibilnost oblika stjecanja obrazovanja: zaposlenicima izaći u susret u stjecanju novih znanja i vještina.

U Hrvatskoj je do 2003. postojala visoka razina zaštite radnika. To se mijenja, no neke stare navike ostaju, primjerice relativno visok postotak zaposlenih na određeno, što je model kojim su poslodavci izbjegavali skupa otpuštanja. "Recesija je dodatno unijela nered na tržište rada jer je smanjena fleksibilnost primanja. Plaće su u privatnom sektoru smanjene, a javni je zasad pošteđen takvih potresa, no s druge strane zaustavljena su zapošljavanja u javnom sektoru pa i taj dio tržišta trpi", smatra Bejaković.

Iva Ušćumlić Gretić

iva.gretic@business.hr